

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАЦИОНАЛНА КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО

Република Србија
Национална комисија за
рачуноводство
Број: 1/25
7. март 2025. године
Београд

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ

НАЦИОНАЛНЕ КОМИСИЈЕ ЗА РАЧУНОВОДСТВО ЗА 2024. ГОДИНУ

I. Национална комисија за рачуноводство

Национална комисија за рачуноводство (у даљем тексту: НКР) је тело које је образовала Влада, са надлежностима утврђеним Законом о рачуноводству („Службени гласник РС”, бр. 73/19 и 44/21-др. закон, у даљем тексту: Закон) који је ступио на снагу 1. јануара 2020. године.

Састав НКР на дан 31. децембар 2024. године:

1. др Драган Демировић – председник,
2. Марија Трифуновић – члан,
3. Мирјана Ивошевић – члан,
4. Смиљка Јовановић – члан,
5. др Рада Стојановић – члан,
6. Сандра Вранеш – члан,
7. Александар Јањушевић – члан.

Чланови НКР су стручна лица која поседују знања и праксу из области финансија, рачуноводства и ревизије. Чланови овог тела именовани су на предлог министра надлежног за послове финансија, Народне банке Србије и Комисије за хартије од вредности.

Министарство финансија (у даљем тексту: Министарство) обавља стручне и административне послове за потребе НКР.

Организација и начин рада НКР, уређени су Пословником о раду НКР.

Рад чланова НКР финансира се средствима из буџета.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАЦИОНАЛНА КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО

II. Делокруг рада НКР

Делокруг рада НКР дефинисан је одредбама Закона.

Улога овог тела, сходно Закону је да:

- 1) прати процес примене директива Европске уније из области рачуноводства и предлаже одговарајућа решења за национално законодавство;
- 2) прати процес примене МСФИ и МСФИ за МСП, и предлаже решења за евентуалне проблеме који могу да настану у поступку примене тих стандарда;
- 3) прати процес примене Закона и подзаконских аката донетих на основу њега и предлаже Министарству начин решавања евентуалних проблема који могу да настану при примени те регулативе;
- 4) даје мишљење на акт Коморе овлашћених ревизора (у даљем тексту: Комора) којим се уређује форма и садржина захтева за издавање дозволе из члана 18. Закона, као и накнада за издавање дозволе;
- 5) разматра информације добијене од Агенције за привредне регистре (у даљем тексту: АПР) у вези са питањима која се тичу вођења регистра из члана 17. став 8. Закона;
- 6) разматра извештаје Коморе о питањима која се односе на издавање и одузимање дозвола за пружање рачуноводствених услуга;
- 7) разматра информације добијене од Агенције у вези са применом овог закона у делу који се односи на достављање извештаја и документације из чл. 44-46. Закона Регистру финансијских извештаја;
- 8) пружа информације Министарству о евентуалним изменама друге законске регулативе која може да утиче на финансијско извештавање у смислу овог закона.

III. Активности НКР

Од 1. јануара 2024. године а закључно са 31. децембром 2024. године одржано је укупно 12 седница овог тела.

У извештајном периоду најзначајније активности овог тела биле су усмерене на праћење примене законске и подзаконске регулативе из области рачуноводства у смислу пружања саветодавне стручне помоћи Министарству при заузимању ставова у вези са применом ове регулативе у пракси, као и на праћење процеса усклађивања пословања пружалаца рачуноводствених услуга са одредбама предметне регулативе.

Чланови НКР су извештајном периоду разматрали и анализу Савеза рачуновођа и ревизора Србије (у даљем тексту: СРРС) у вези са подацима из Регистра пружалаца рачуноводствених услуга, као и остале материјале у вези са том анализом. Преставник СРРС-а презентовао је предметну анализу, након чега се могло закључити да је највећи приговор и бројне примедбе СРРС упутио Комори у смислу непоступања у складу са одредбама Закона о рачуноводству, интерних аката СРРС-а и мишљења Министарства финансија. Наиме, СРРС у анализи истиче како су коментари и тумачења Коморе довели до дезинформисања заинтересоване јавности и до тога да значајан број (неактивних) чланова СРРС-а не остварује професионалну континуирану едукацију и усавршавање. То значи, према анализи СРРС-а, да та лица нису едукована у погледу примене МСФИ,

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАЦИОНАЛНА КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО

МСФИ за МСП, МРС за ЈС и МСР, као ни прописа о ПДВ-у, нити у погледу измена других прописа који се односе на опорезивање и јавне приходе. У наведеној анализи је указано да је СРРС упутио бројне ургенције/дописе Комори, с обзиром да је, без прекида, наставила да нетачно тумачи професионалне исправе и акте СРРС-а, да је континуирана едукација и лиценца, којом се она доказује, непотребна; као и да су сертификати стечени код Коморе и дипломе Југословенског удружења рачуновођа (ЈУР) трајне важности, уз које није потребна едукација ни лиценца, иако су акти глобалних и националних асоцијација чланица IFAC-а, јавно доступни, а Комора као потенцијални кандидат за пуноправно чланство у IFAC-у, има обавезу њиховог поштовања. Сходно томе, издат је изванредан број дозвола за рад пружаоцима рачуноводствених услуга без тражења лиценце. Након свега наведеног, а узимајући у обзир и коментаре осталих чланова НКР одлучено је да се усвоји Закључак да се:

1. текст анализе Извршног одбора СРРС-а у вези примене члана 18. став 2. тачка 3) и став 6. тачка 3) и прелазне одредбе – члан 63. Закона о рачуноводству („Службени гласник РС”, бр: 73/19 и 44/21 – др. закон) достави Комори;
2. да Комора припреми изјашњење (коментаре) на предметну анализу СРРС-а и да исто достави НКР на разматрање до одржавања седнице НКР у мају 2024. године.

У одговору на Закључак НКР-а, а у вези достављене анализе СРРС-а, Комора је доставила изјашњење. У изјашњењу се између осталог наводи да су проверени сви досијеи о издатим дозволама и да су код врло малог броја дозвола утврђене техничке грешке које су одмах исправљене. Такође, истакнуто је и да је Комора тражила и информације (у смислу конкретних правних лица/предузетника пружаоца рачуноводствених услуга) од СРРС које доказују да наводи о издатим дозволама за пружање рачуноводствених услуга, који обавља Комора, нису тачни. Представник СРРС-а је сматрао да је предметно изјашњење непотпуно и да не садржи конкретна образложења за издате дозволе које СРРС сматра спорним. Представник Коморе, је на крају расправе истакао да остаје при ставу да је, након извршене провере документације поднете уз Захтев за издавање дозволе за пружање рачуноводствених услуга, а у вези сваког Решења о издавању дозволе за пружање рачуноводствених услуга које је Комора донела, Комора обављала поверени посао из члана 18. става 2. и става 6. Закона професионално и са дужном пажњом.

Претходна анализа, као и изјашњење на исту су биле предмет разматрања у више наврата у извештајном периоду.

Након свега НКР је предложила да представници Коморе и СРРС у наредном периоду размене све неопходне информације које се тичу података о издатим дозволама за пружање рачуноводствених услуга како би се коначно постигло разумевање и консензус о тачности свих података у Регистру који води АПР и да се о истом обавести НКР.

Почетком извештајног периода НКР је разматрала Информацију АПР-а о динамици подношења годишњих финансијских извештаја за 2023. годину. На основу достављених података (на дан 18. март 2024. године поднето је неколико хиљада редовних годишњих финансијских извештаја више у односу на исти дан прошле године) чланови НКР изнели су заједничко запажање којим је уочено да су обвезници ове године на време приступили извршавању својих обавеза у вези са подношењем финансијских извештаја. Такође, представник СРРС-а потврдио је да је примећено и међу члановима СРРС да су раније

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАЦИОНАЛНА КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО

почели да приступају обавези подношења финансијских извештаја, као и то да до сада није било примедби око подношења истих АПР-У.

Чланови НКР су информисани и о изменама и допунама тзв. „Рачуноводствене директиве” ЕУ (Directive 2013/34/EU). Европска комисија је у образложењу измена и допуна Директиве истакла да је промењена (повећање за 25%) вредност параметара у оквиру критеријума за разврставање правних лица, као последица инфлације на нивоу ЕУ у претходном периоду, уз напомену да су земље чланице ЕУ у обавези да ускладе своја национална законодавства са овом изменом Директиве најкасније до краја 2024. године, што ће у будућем периоду утицати и на измену домаће регулативе у том смислу. Чланови НКР су с тим у вези истакли да би било целисходно да АПР у наредном периоду направи преглед у вези са разврставањем правних лица и предузетника у Србији, применом нових критеријума (из измењене Директиве ЕУ) за разврставање у нашој земљи. Ови подаци ће свакако бити значајни и ради утврђивања будућих обавеза свих обвезника у вези са: 1) регулативом коју примењују приликом састављања редовних годишњих финансијских извештаја, 2) евентуалном обавезом састављања консолидованих финансијских извештаја, као и 3) обавезом вршења ревизије финансијских извештаја.

Такође, чланови НКР информисани су о томе да су представници Министарства, Комисије за хартије од вредности, Коморе и СРПС-а присуствовали крајем маја месеца радионици Светске банке: *„Одговори на нове захтеве и изазове корпоративног финансијског извештавања и извештавања о одрживости”*. На поменутој радионици представници Светске банке презентовали су нови регионални програм/пројекат који ће трајати до 2028. године и који, између осталог, има за циљ да помогне земљама Западног Балкана да ускладе своја национална законодавства са прописима ЕУ у области извештавања о одрживости (*ESG reporting*). У оквиру радионице посебне презентације одржали су представници Министарства финансија Аустрије и представници тела за јавни надзор над радом ревизорске професије Грчке, који су у више наврата нагласили бројне изазове, проблеме и кашњења у вези са усклађивањем њихових прописа са новом Директивом ЕУ о корпоративном извештавању о одрживости (*CSRD*). Додатно је наглашено да нова ЕУ регулатива захтева од стране ревизора посебна знања и вештине у вези са давањем мишљења/уверавања о начину на који ће се састављати будући извештаји о одрживости (у складу са Европским стандардима за извештавање о одрживости) од стране компанија што захтева додатну едукацију и обуку за ревизоре.

Представник Министарства је информисао чланове НКР о припреми прилога за израду нове Националне процене ризика од прања новца и финансирања тероризма. У вези са тим, истакнуто је да је учињен значајан напредак у односу на претходни извештај пре свега услед увођења обавезе лиценцирања правних лица, односно предузетника за пружање рачуноводствених услуга, као и увођењем посебног Регистра пружалаца рачуноводствених услуга (у даљем тексту: Регистар). Посебно је напоменуто да је од успостављања Регистра 1. јануара 2021. године до 1. јула 2024. године у Регистар уписано укупно 5.684 правних лица, односно предузетника који су добили дозволу у складу са Законом.

У извештајном периоду чланови НКР-а су информисани о извештају IFC-а у вези са нефинансијским извештавањем и ESG праксама у Србији. IFC у својој анализи обрадио

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАЦИОНАЛНА КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО

узорак од 100 компанија и начин на који су исте извештавале у два извештајна периода (2021. и 2022. година). У складу са тим напоменуо је да је у Србији 221 компанија у обавези да саставља тзв. нефинансијске извештаје у складу са Законом о рачуноводству. Након детаљне анализе и прикупљених искустава у пракси IFC је издао следеће препоруке ради унапређења ове врсте извештавања:

- Да се израде/припреме посебне званичне смернице (*guidelines*) у форми подзаконског акта, упутства или објашњења Министарства што би омогућило компанијама детаљне инструкције у вези са концептима израде нефинансијског извештаја у Србији. С тим у вези, у оквиру поменутих смерница треба обезбедити и додатне материјале који би подржали имплементацију истих, са посебним фокусом на поједине теме, нпр. принципе материјалности, KPIs за посебне секторе, обелодањивања у погледу климатских промена и др;

- Јачање капацитета (путем обука и тренинга) лица задужених у правним лицима за припрему нефинансијског извештаја, информисање о најбољим праксама и увођење ESG принципа са посебним фокусом на G (*Governance*) компоненту;

- Јачање капацитета (путем обука, тренинга и студијских путовања) за регулаторе – фокус на интерпретацији и примени захтева за нефинансијским извештавањем, укључујући искуства и конкретне примене из најбоље међународне праксе;

- Јачање капацитета (путем обука и тренинга) ревизора у вези са разумевањем њихове улоге у погледу давања потврде (*assurance role*) у вези са нефинансијским извештајима (будућим извештајима о одрживости). Едукација и обука у смислу информисања о новим *assurance* стандардима (ISSA 5000) које ће ревизори морати да примењују;

- У вези са увођењем нових Европских стандарда извештавања о одрживости (ESRS) потребно је размислити о тзв. фазном увођењу истих – да се не примењују сви захтеви ових стандарда одмах на све, већ да се постепено уводе по фазама (које би се могле поделити по компонентама: E, S и G);

- Како би се повећала могућност претраге, читљивости и упоредивости нефинансијских извештаја размотрити могућност да ови извештаји постану „*machine-readable*”. У разговору са представницима АПР-а, констатовано је да би прво извештаји требало да буду стандардизовани и да би наведено свакако захтевало додатне ресурсе за АПР, а све захтева и додатну координацију са Министарством. Наведено би значило да се прихвата и принцип који ЕУ прописује кроз нову CSRD (*mandatory electronic tagging in sustainability reports*).

У извештајном периоду разматран је и Нацрт правилника о изменама и допунама Правилника о условима и начину јавног објављивања финансијских извештаја и вођењу Регистра финансијских извештаја, који је доставио АПР. Представник АПР укратко је члановима НКР образложио предложене измене Правилника осврнувши се најпре на предлог да се изменом Правилника пропише могућност замене података о лицу одговорном за састављање финансијског извештаја, након јавног објављивања тог извештаја (члан 43. ст.4, 5. и 6 важећег Правилника). У наставку је истакнуто да је наведени предлог АПР-а проистекао на основу случајева који су се спорадично јављали, а односили су се на захтеве да АПР омогући промену лица одговорног за састављање редовног годишњег финансијског извештаја, уз образложење да је обвезник исто навео „грешком“, односно да је такво правно лице „само пружало консултантске услуге и није састављало финансијске извештаје“. За наведене околности обраћања након јавног

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАЦИОНАЛНА КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО

објављивања финансијског извештаја на интернет страници АПР-а, једина могућност коју је Регистар имао да на основу посебног захтева законског заступника обвезника, прихвати да врати финансијски извештај у обраду ради промене података. Указано је да је мањкавост таквог решења у томе што када обвезник захтева да се као лице одговорно за састављање финансијског извештаја уместо пружаоца рачуноводствених услуга јавно објави нови пружалац, јавност остаје ускраћена за информацију да је извршена замена тог податка, услед брисања првобитно објављеног пружаоца са интернет странице АПР-а, при чему је напоменуто да у том случају јавности није пружена информација о разлогу брисања претходно јавно објављеног пружаоца. Такође, истакнуто је да се предложеном изменом повећава правна сигурност, обезбеђује транспарентност у поступку замене података о лицу одговорном за састављање финансијског извештаја док се истовремено спречава да обвезник промени јавно објављене обрасце извештаја и документацију који су могуће већ коришћени од стране трећих лица. У вези са предложеним изменама, истакнут је и предлог који је у директно узрочно последичној вези са претходно образложеном изменом а тиче се проширивања објављивања података о лицу одговорном за састављање финансијских извештаја на све типове лица прописане Законом (члан 32. став 4 важећег Правилника). Предложене измене упућују на потребу јавног објављивања података о свим типовима лица одговорним за састављање финансијских извештаја: физичком лицу, повезаном правном лицу и пружаоцу рачуноводствених услуга, при чему би се о правним лицима објављивали пословно име и матични број обвезника, док би се о физичким лицима јавно објављивали само име и презиме. Такође, образложен је предлог да се пропише јавно објављивање обавештења лица неосновано наведеног као одговорно за састављање финансијског извештаја, као и обавештења о разлозима због којих финансијски извештај није потпун или истинит. Указано је на потребу за прецизирањем назива дела Посебног информационог система АПР-а који се користи за пријем, обраду и јавно објављивање финансијских извештаја и исправку техничких грешака у погледу навођења ставова у члану 5. став 1. и став 4. важећег Правилника, као и проширење прималаца нотификација о пријему, као и промени статуса захтева у Посебном информационом систему АПР-а за пријем, обраду и јавно објављивање финансијских извештаја. Поред тога, предлог за измену Правилника обухвата измене техничког карактера у смислу формализације процеса измене података о обвезницима финансијског извештавања, проширења прималаца нотификација о пријему, као и промене статуса захтева у Посебном информационом систему АПР-а за пријем, обраду и јавно објављивање финансијских извештаја, затим прецизирања уписа посебних података уз финансијски извештај у Регистар финансијских извештаја, усаглашавања осталих одредби Правилника у складу са предложеним изменама, пружања услуга бонитета за правна лица у стечају и ликвидацији на захтев свих корисника, као и појашњења одредбе о престанку важења оцене бонитета односно скоринга.

Значајне активности НКР биле су усмерене и на спровођење Законом утврђених надлежности у вези са професионалним пружањем рачуноводствених услуга. Наиме, Законом је уведена обавеза да правна лица и предузетници који се професионално баве пружањем рачуноводствених услуга, морају да поседују дозволу за пружање рачуноводствених услуга и да буду уписани у одговарајући регистар. Сагласно Закону, дозволе за пружање рачуноводствених услуга издаје Комора, док Регистар води АПР.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАЦИОНАЛНА КОМИСИЈА ЗА РАЧУНОВОДСТВО

С тим у вези, сходно законом повереним јавним овлашћењима НКР је разматрала и извештаје Коморе о питањима која се односе на издавање и одузимање дозвола за пружање рачуноводствених услуга (два извештаја у 2024. години). На основу презентованих информација, констатовано је да је у извештајном периоду Коморе издато укупно 332 нове дозволе као и то да је у току посматране године било одређених случајева у којима су одузете дозволе за рад пружаоцима рачуноводствених услуга (који више не испуњавају Законом прописане услове), што је оцењено као позитиван знак да се примена Закона прати у континуитету од стране Коморе.

У току извештајног периода НКР је у оквиру праћења процеса примене МСФИ и МСФИ за МСП пружала стручну помоћ Министарству у погледу одређених питања у вези са применом рачуноводствене регулативе у пракси, а која су иницирана конкретним захтевима правних и физичких лица. Најчешће дилеме биле су у вези са применом појединих МСФИ.

IV. Сарадња са представницима институција и друге активности

Чланови НКР су на неколико седница имали могућност да размењују информације са представницима АПР-а и Коморе.

ПРЕДСЕДНИК НАЦИОНАЛНЕ
КОМИСИЈЕ ЗА РАЧУНОВОДСТВО

др Драган Демировић